

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.II.20.378/2025/8.

A tanács tagjai: dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna a tanács elnöke

dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró

dr. Darákné dr. Nagy Szilvia bíró

dr. Hajdu Edit bíró

dr. Osztovits András bíró

A felperes: felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

dr. Székely G. Gábor ügyvéd (cím2)

Az alperes: alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

dr. Kovács Eszter Ügyvédi Iroda (cím4, ügyintéző: dr. Kovács Eszter ügyvéd)

A per tárgya: házasság felbontása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.695/2024/15.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Tapolcai Járásbíróság 2.P.20.256/2022/165/I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti, egyebekben hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek – 15 nap alatt – 390.000 (háromszázkilencvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó és Vámhatóság illetékbevételi számlájára – 140.000 (száznegyvenezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az alperes (továbbiakban: felek) 2010. augusztus 28-án kötöttek házasságot, három gyermekük született. Utolsó közös lakhelyük cím5 alatt volt. Az együttélés alatt a gyermekgondozási teendőkben az alperes is aktívan részt vett.

[2] A felek folyamatosan elhidegültek egymástól. 2022. március 20-án a felperes lakóhelyük pincéjében a fagyasztóból a földre dobta a húst, amiért az alperes tettelegesen bántalmazta (pofon ütötte). A felperes az Áldozatsegítő Központhoz fordult, a gyermekjóléti szolgálat mediációt biztosított.

[3] 2022. augusztus 15-én a felperes kihasználva, hogy az alperes a két kisebb gyermekkel szabadidős programon vesz részt saját és a gyermekek ingóságait összerakva a legidősebb gyermekkel a közös lakhelyet elhagyta. Ugyanezen a napon lakásbérleti szerződést kötött, de új tartózkodási helyének címét az alperessel nem közölte. Másnap azzal a szándékkal ment vissza, hogy a két kisebb gyermeket is elviszi, erről az azonban az alperessel nem tudtak megállapodni. 2022. augusztus 18-án a felperes ismét próbálkozott, ekkor a felek között kölcsönös dulakodás alakult ki. Végül a felperes magával vitte V. M.-t míg B. L. az alperesnél maradt.

[4] A gyermekek iskola, illetve óvoda választásában a felek megállapodni nem tudtak, ezért a T. Járási Hivatalnál indult eljárás nyomán a kisfiú tapolcai óvodába, míg a két kislány v.-i általános iskolába történő beíratásáról döntöttek. A határozat rögzítette, hogy a két kislány kedvezően nyilatkozott új lakóhelyükről és iskolájukról.

[5] A felek 2022. október 14-én a kapcsolattartásra vonatkozó megállapodást írták alá. Október 20-án a felperes az óvodából magával vitte B. L.t. Másnap az alperes a megállapodás szerinti kapcsolattartásra megjelent, de a gyermekek elzárkóztak tőle. A 2022. évi őszi szünetben kapcsolattartásra nem került sor, az alperes 2022. november 12-én találkozhatott mindhárom gyermekével. 2022. december 12-én a V. Járási Hivatal a kisfiú v.-i óvodába való beíratásáról határozott. Az eljárás során a Szociális és Gyermekjóléti Központ megállapította, hogy a kisfiú nagyon ragaszkodik az édesanyjához, az új környezetben nyugodtabb és sokkal jobban érzi magát.

[6] Az elsőfokú bíróság 2022. december 19-én kelt végzésével a gyermekek tartózkodási helyeként a felperes mindenkori lakhelyét jelölte ki. 2023. február 13-át követően a felperes a gyermekekkel a tulajdonát képező cím6 alatti ingatlanba költözött.

[7] Jelenleg mindhárom gyermek általános iskolai tanuló. Velük kapcsolatban a felperesnek havonta személyenként 80.000 forint körüli rendszeres kiadása merül fel.

[8] A felperes 2022 novemberétől V.-n dolgozik, 2023 októberéig 270.528 forint és 327.818 forint közötti havi munkabérben részesült. Gyermekeként 16.000 forint családpótlékot kap, emellett É. K. havonta 5.000 forinttal támogatja. Tulajdonát képezi a v.-i ingatlanon felül a cím5 alatti ingatlan 1/2-ed tulajdoni illetősége, továbbá egy 2008-ban forgalomba helyezett Citroen gépkocsi. Az O. Bank Nyrt.-nél vezetett értékpapírszámláján 2022. november 1-jén 1.051.963 forint volt.

[9] Az alperes munkabére 2021. októbertől 2022. októberig 192.600 forint és 292.350 forint között változott, 2022. novemberben 385.450 forint jutalomban részesült. Ezen kívül havi 15.000 forint Natura támogatáshoz jut, valamint SZÉP kártya juttatása havonta 8.833 forint. Mezőgazdasági tevékenységből évi 240.000 forint jövedelme keletkezik és 2.000.000 forint megtakarítással rendelkezik. 1/2-ed tulajdona a cím5 alatti ingatlan.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[10] A felperes keresetében a házasság felbontását és a házasságból született gyermekek vonatkozásában a szülői felügyelet kizárólagos gyakorlását kérte. Módosított keresete szerint 60.000 forint havi gyermektartás megfizetését igényelt a kapcsolattartás szabályozásával. Elismerte, hogy az alperes 2023. január és 2023. novembere között havonta 102.000 forintot, majd decemberben és 2024. január, február, márciusban havi 108.000 forintot fizetett meg a gyermekek tartására.

[11] Érvelése szerint az alperes viselkedése miatt szakította meg vele a kapcsolatot, mivel mind saját, mind gyermekei érzelmi és testi épségét veszélyeztetve látta. Hivatkozott arra is, hogy a gyermekek hozzá érzelmileg jobban kötődnek, abban pedig nincs közrehatása, hogy 2022 októberében az apával szemben a kapcsolattartások során ellenálló magatartást tanúsítottak.

[12] Az alperes ellenkérelmet és viszontkeresetet is előterjesztett. Maga is kérte a házasság felbontását, valamint mind a három kiskorú gyermek vonatkozásában az alperes szülői felügyelet gyakorlására való feljogosítását és a felperes havi 34.000 forint gyermekenkénti gyermektartásdíjban való marasztalását. A kapcsolattartás szabályozását is kérte.

[13] Érvelése szerint a felperes önkényesen, az alperes beleegyezése nélkül szakította ki a kiskorú gyermekeket megszokott környezetükből és 2022. október 20-ika és november 12-ike között az alperes számára a kapcsolattartás sem biztosította.

Az első- és másodfokú ítélet

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felek házasságát felbontotta és a szülői felügyelet gyakorlására a felperest jogosította fel. Kötelezte az alperest 2022. november 1-jétől havi 48.000 forint, azaz összesen havi 144.000 forint gyermektartásdíj megfizetésére. Hátralékként 894.000 forintot mutatott ki. Az alperes és a gyermekek közötti kapcsolattartást szabályozta.

[15] Az elsőfokú bíróság ítélete szerint, a gyermekek érdekét az szolgálja, ha felügyeletüket a kedvezőbb fejlődést biztosító szülő gyakorolhatja. Adott esetben a felek mindegyike biztosítani tudja a gyermekek számára a nevelésükhöz szükséges objektív feltételeket, a lakhatást, a gyermekek eltartására alkalmas jövedelemmel rendelkeznek.

[16] Az elsőfokú bíróság a perbe szakértőt vont be, a szakvéleményt aggálytalannak minősítette és ítélete alapjául elfogadta. A szakvélemény szerint a felek nevelési alkalmassága egyaránt az átlagos színvonal alsó határára tehető, nevelési képességük között mérvadó különbség nincs. A felperes nevelési alkalmasságát rontja a gyermekek alperesi apa elleni befolyásolási szándéka. A gyermekek jelenleg érzelmileg erősen kiegyensúlyozatlanok, a kisfiú estében kifejezetten kimutatható a lojalitás konfliktus, ami a felperes felé megjelenő érzelmi ambivalenciaként, nővérei esetében is megmutatkozik. Kötődésük tekintetében anyai preferencia mutatható ki. Mindkét fél képes a gyermeknevelés szubjektív feltételeinek biztosítására, így nem indokolt a testvérek szétválasztása, ezáltal további traumatizálásuk.

[17] Az elsőfokú bíróság a felperes nevelési képessége és készsége, a szülők együttműködése körében nem értékelte a terhére a nagyobb gyermekkel az utolsó közös otthon elhagyását. A felperes a válási szándékát már 2022. júniust megelőzően az alperes tudomására hozta. A felek együttműködésének hiánya vezetett ahhoz, hogy a felperes először V. M.-t majd 2022. végén B. L.-t is magához vette.

[18] É. K. tanú szerint a felek között már 2016-ban volt dulakodás, továbbá a szakértői vélemény alapján mindkét fél hajlamos agresszív megnyilvánulásra, dühkitörésre. Azt az alperes nem bizonyította, miszerint 2022. július 26-án a családsegítők előtt megállapodtak

volna arról, hogy a nyár további részét a gyerekek kizárólag az alperessel töltik. A felperes együttműködési szándékára utal, hogy a felek megegyezésével szabályozott, majd ideiglenes intézkedéssel rendezett kapcsolattartás vonatkozásában végrehajtási eljárásra nem került sor.

[19] Az alperes a gyermekekkel kapcsolatos napi tevékenységben nem tudott rendszeresen részt venni, saját nyilatkozata szerint is napi 16-18 órát dolgozott két munkahelyen. Mindezek mérlegelését követően – elsősorban az anyai kötődési preferenciára tekintettel – az elsőfokú bíróság a felperest jogosította fel a szülői felügyelet gyakorlására. Azt is figyelembe vette, hogy a szakvélemény szerint nem indokolt a gyermekeket jelenlegi körülményeik közül kiemelni.

[20] Nem tartotta alaposnak a szakvélemény mellőzése iránti kérelmet, a szakértői kompetencia hiányára utalással. Szükségtelen volt további tanúbizonyítás: a meghallgatott tanúk vallomása a jogvita eldöntéséhez elegendő adatot szolgáltatott.

[21] Az alperes és a gyermekek kapcsolattartását a felek kérelmére a kialakult bírói gyakorlat keretei között szabályozta.

[22] A gyermektartásdíj megállapítása során a gyermekek indokolt szükségleteinél a felperes által feltüntetetteket elfogadta és a pénzbeli ellenértéket havi 80.000 forintban határozta meg. Ezt csökkentette a családi pótlékkal és külső, harmadik személytől kapott havi 5.000 forinttal, tekintetbe véve, hogy az alperesnek a két lakóhely közötti távolság okából jelentős utazási költsége merül fel. Ezek mérlegelésével a gyermektartásdíj összegét személyenként 48.000 forintban határozta meg.

[23] Az alperes teljesítőképességénél figyelembe vette a 2.000.000 forint megtakarítást, és a munkabéren felüli bevételeit is.

[24] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezését nem érintette. Fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta és a felek házasságából 2011. június 1-jén született M. M. és a 2015. december 26-án született I. B. L. nevű gyermekek szülői felügyeletének gyakorlására az alperest jogosította fel.

[25] Az alperes tartásdíjfizetési kötelezettségének mértékét 2022. november 1-jétől 2023. november 30-ig havonta gyermekenként 32.000 forintra, 2023. december 1-jétől 2025. február 28-ig havonta gyermekenként 36.000 forintra szállította le. Az alperes gyermektartásdíj hátralékát 126.000 forintban állapította meg. 2025. március 1-jétől kezdődő időre az alperes gyermektartásdíj fizetési kötelezettségére irányuló keresetet elutasította.

[26] Kötelezte a felperest, hogy fizessen minden hónap 10. napjáig előre esedékesen M. M. nevű gyermek tartására 34.000 forint gyermektartásdíjat az alperes részére. Mellőzte a folyamatos és időszakos kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseket és az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérően szabályozta a kapcsolattartást.

[27] A másodfokú bíróság előjáróban megállapította, hogy Gy.-né P. H. szakértő klinikai és mentálhigiéniai felnőtt szakpszichológusi szakképesítéssel rendelkezik, így szakismeretének vagy felhatalmazásának hiánya nem volt megállapítható [2016. évi XXIX. törvény 45. § (4) bekezdés b) pontjára, 9/2006. (II.27.) IM rendelet 2. melléklet 21) pontjára, valamint a 22/2012. (IX.14.) IMMI rendelet 1. melléklet 7) pont]. A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem állapítható meg, hogy a szakértő az ellennevelés kérdését „elbagatellizálta” volna. Ezt mindegyik gyermek esetében és mindkét szülő részéről kimutatta, azt a felperes tekintetében erőteljesebbnek, a nevelési képességet rontó tényezőként véleményezte. Utalt rá, hogy ennek változatlan fennállása esetén indokolttá válhat az „elhelyezés” megváltoztatása.

[28] A jogvita tárgya szülői felügyelet gyakorlásának rendezése, a perben fel sem merült, hogy a szülők a gyermekek szülői felügyelete gyakorlásáról megállapodtak volna.

[29] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre állón bizonyítékokat túlnyomó részben a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 279. § (2) bekezdésének megfelelően értékelte és helyes tényállást állapított meg. A további tanúmeghallgatások iránti bizonyítási indítványt az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte, a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre álltak.

[30] A másodfokú bíróság a megállapított tényáll alapján a bizonyítékokat újraértékelte és részben eltérő jogkövetkeztetést vont le.

[31] A rendelkezésre álló iratok szerint a felek objektív körülményei alapján a gyermekek ellátását és gondozását képesek biztosítani.

[32] A szubjektív szempontok körében a szakértő nevelési alkalmasságukat személyiségi jegyeik alapján egyaránt az átlagos színvonal alsó határára tette azzal, hogy köztük mérvadó különbség nincsen. Megállapította viszont, hogy a gyermekek befolyásolására a felperes erősebben törekszik.

[33] A felperes terhére hangsúlyozottan kell értékelni az elidegenítési törekvéseket. Ugyancsak a terhére értékelendő, hogy az életközösség megszűnését követően M. M.-t titokban, az alperes távollétében vitte magával, illetve B. L.t szintén önkényesen úgy vette magához 2022. október 20-án, hogy 6 nappal azt megelőzően a kisfiúval való kapcsolattartásról megállapodást írt alá.

[34] Nem foghat helyt a lakóhely megválasztására vonatkozó felperesi érvelés. T.-n 2018-tól munkahellyel rendelkezett és az nem állapítható meg, miszerint akár T.-n, akár a környékben lakhatását ne tudta volna megoldani. Helyesen hivatkozott az alperes arra az ítélkezési gyakorlatra, miszerint az állandóság nem vehető figyelembe annak a szülőnek a javára, aki azt önkényes, erőszakos magatartásával, a másik szülőnek a gyermek életéből való kiszakítása szándékával valósítja meg, valamint a gondozási hely egyoldalú megváltoztatása nevelési képességet csökkentő tényezőként értékelendő (Kúria Pfv.20.858/2022/4.).

[35] A szülői felügyeltről való döntéshozatal során nem hagyható figyelmen kívül a felek egymással szembeni viselkedése sem, együttműködési készségüknek kiemelkedő jelentősége van. A felperes személyes meghallgatása során elismerte, hogy 2022. augusztus végét követően a kapcsolattartást nem biztosította az alperes részére, telefonhívásait legalább két hétig nem fogadta. S.-né W. E. családsegítő tanúvallomása szerint a felperes már 2022-ben úgy vitte nyaralni a gyerekeket, hogy az alperes nem ismerte tartózkodási helyüket.

[36] A felperesnek az alpereshez képest nagyobb fokú ellennevelésre való törekvését az aggálytalan szakértői vélemény megállapította. Ennek eredménye a gyermekek alpereshez való kötődésében – a szakvélemény megállapítása szerint – máris megmutatkozik. Ezt támasztotta alá B. R. zenetanárnő tapasztalata is, aki szerint a lánygyermekek irtóznak az alperestől.

[37] A szakértő megállapítása szerint mindhárom gyermek beszámolt arról, hogy az alperes negatív verbális megnyilvánulásokat tesz felperessel szemben, ami befolyásolást valósít meg. Az ugyanakkor nem tekinthető meg nem engedett befolyásolásnak, ha az alperes a kapcsolattartások idejére programokat szervez a gyerekeknek. B. R. tanú szerint a lánygyermekek szerint az alperes becsmerli a felperest. Konkrétan azt említették, hogy az alperes ételről kijelentette: „ez is olyan mint anyád főztje”. Ez azonban becsmérésnek nem fogható fel, a gyermekek az alperes minden a felperesre vonatkozó megnyilvánulását negatívan értékelnek, ami valójában a felperes általi befolyásolásra mutat.

[38] A felek egybehangzóan nyilatkoztak arról, hogy egyik gyermek sem ítélőképes, ezért a szakértőnél tett választásuk (mindhárman a felperesnél szeretnének lakni) nem ügydöntő, azt a per adataival együtt kell értékelni.

[39] A felperes befolyásoló, alig együttműködő magatartása rögzíthető, a gyermekek kizárólagosságára törekszik. A jelenleg anyai preferencia ugyan okozhat átmeneti gondot a gyermekeknél, de alappal feltételezhető, hogy a felperes befolyásoló hatásától távolabb kerülve ez a leginkább felpereshez kötődő M. M. esetében is leküzdésre kerül. B. L. esetében a felperesi kötődés csak kis mértékben erősebb az alpereshez való kötődésnél, ezért nála az új körülményekhez való zökkenőmentes alkalmazkodás várható.

[40] Figyelembe kell ugyanakkor venni V. M. tekintetében, hogy beilleszkedési, tanulási és magatartási zavar áll fenn nála, szelektív mutizmussal küzdött és először a v.-i iskolában szólalt meg, ahova beilleszkedett. A kedvező fordulat oka a bíróság előtt nem ismert, de kétséget kizáróan a gyermek hosszútávú érdekében áll az iskolai tanulmányok minél eredményesebb folytatása, amit korábban a betegsége akadályozott. Nem szolgálna ezért V. M. érdekét a megindult fejlődési folyamat megszakítása.

[41] A másodfokú bíróság felülmérlegelési jogkörében eljárva változtatta meg az elsőfokú bíróság döntését. Ez ugyan a testvérek szétválasztását eredményezi, de az átlagot meghaladó mértékű testvéri kötődésről értékelhető peradat nincs, a gyermekek egymáshoz való kifejezett ragaszkodását a felperes csak állította, de nem bizonyította.

[42] A másodfokú bíróság úgy tekintette, hogy V. M. és B. L. egymáshoz korban közelállóak, így nemcsak pénzbeli, de természetbeni tartásuk is megközelítőleg egyforma terhet ró a szülőkre. Az alperes fellebbezésében alaptalanul hivatkozott arra, hogy a havi 50.000 forint ételmezési, illetve 10.000 forint ruházkodási költség eltúlzott. Ekként a gyermekek összes havi szükségletei 80.000 forintban voltak meghatározhatóak.

[43] V. M. és B. L. tartása egymást kiegyenlíti. Ezen kívül az elsőfokú bíróság nem vitatott megállapítása alapján a két szülő jövedelme között sincs számottevő különbség. Ezért a nevezett gyermekek vonatkozásában nem indokolt a szülőket kölcsönösen tartásdíj fizetésére kötelezni.

[44] M. M. tartására az ítélet jogerőre emelkedésétől kezdve a felperest kellett kötelezni. Az alperes viszontkeresetében 34.000 forint gyermektartásdíjat kért, míg a fellebbezésben 36.000 forintot jelölt meg. Ez meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül, aminek figyelembevétele a Pp. 376. § (1) bekezdése értelmében nem lehetséges. Ugyanakkor a 34.000 forint tartásdíj összeget a felperes összecszerűségében nem vitatta, ezért az érdemben nem volt vizsgálható. Ennek következtében a felperest M. M. tartására az ítélet jogerőre emelkedését követő hónap első napjától, vagyis 2025. március 1-jétől havi 34.000 forint gyermektartásdíj fizetésére kötelezte.

[45] Helyesen hivatkozott az alperes a felperesnek juttatott családtámogatási ellátásokra, aminek figyelembevételét az elsőfokú bíróság elmulasztotta. Ezzel megsértette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 4:218. § (2) bekezdés e) pontját. A szülők által pénzben teljesítendő tartás 80.000 forint összegét ugyanis csökkenti a gyermekenként 16.000 forint családpótlék, valamint 33.000 forint családi adókedvezmény, amely összegéről a felperes nyilatkozott. Ezt ugyan utóbb megváltoztatta elfogadható magyarázat nélkül, de a ténylegesen igénybe vett kedvezmény összegét a másodfokú bíróság felhívása ellenére nem igazolta, a csatolt adóbevallásokból az nem volt megállapítható. Ekként a gyermekek pénzbeli tartásának terhe havonta 31.000 forintban volt meghatározható, amihez képest az elsőfokú bíróság által kiszámított 48.000 forint eltúlzott, az meghaladja a teljes pénzbeli szükségleteket is, amiért annak leszállítása indokolt.

[46] A másodfokú bíróság részletes elszámolást adott mind az elmaradt gyermektartásdíj összegéről, mind a feleket terhelő perköltség és illetékfizetési kötelezettségről.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[47] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Másodlagosan a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és ezen bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását indítványozta, perköltséget is igényelt.

[48] Érvelése szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő, a Ptk. 4:167. § (2) és a Pp. 279. § (1), 345. § (4) – (5), 2. § (2) bekezdésébe ütköző, továbbá sérti az 1/2014. PJE határozatban foglaltakat.

[49] A másodfokú bíróság a tényállást részben iratellenesen, részben bizonyítékok nélkül állapította meg, a peradatok egyenként és összességében való értékelése okszerűtlenül történt.

[50] A másodfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy – a szakértői véleményben megállapítottak alapján is – a gyermekek már 3 éve együtt, jelenleg is stabil környezetükben élnek, az iskolába beilleszkedtek, egymáshoz kötődnek, ugyanakkor eltúlzottan vette figyelembe a felperes aktív, jelenlegi helyzetet eredményező magatartását.

[51] Alaptalanul állította a jogerős ítélet, hogy az alperes is aktívan részt vett a gyermekek nevelésében, ezen megállapítását nem állította párhuzamba azon apai nyilatkozattal, miszerint naponta 16-18 órán keresztül terhelte munkavégzési kötelezettség.

[52] A másodfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal az alperes elidegenítő, felperessel szemben negatív verbális megnyilvánulásait, alperes agresszív jellemét.

[53] Minden objektív tény, mérce nélkül hasonlított össze összehasonlíthatatlan tényeket a másodfokú bíróság rögzítve, hogy az alperes „a másik szülővel nagyobb együttműködési hajlandóságot és kisebb befolyásolási törekvést” mutat.

[54] Ugyancsak bizonyíték, szakkérdésben tett megállapítás nélkül vélelmezte a törvényszék, hogy a gyermekek között az átlagot meghaladó testvérkötődés nincs, csupán abból levezetve, hogy erre nincs adat. Pontosán ennek ellenkezőjéről tanúskodik számos peradat.

[55] Nem tulajdonított jelentőséget a másodfokú bíróság azon tényeknek, hogy az alperes 2022. augusztus 18-én V. M.-t kiadta a felperesnek, annak, hogy 2022. október 21-én egyik gyermek sem akart az alperessel kapcsolatot tartani, annak, hogy a szakvéleményben mindhárom gyermek egyértelmű anyai kötődése mutatható ki.

[56] A szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránti per fő szempontja az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére alapítottan a Ptk.-ban megjelenített alapvető gyermeki érdek: a stabil környezetben kiegyensúlyozott testi, szellemi, erkölcsi fejlődéshez való jog.

[57] A családjogi jogviszonyokban alapelveként rögzített, a kiskorú gyermek fokozottan védendő érdeke [Ptk. 4:2. § (1) bekezdés] alapján a teljes eljárást és a bizonyítékokat a gyermek érdekében figyelemmel kell vizsgálni. Ez kell legyen a szülői felügyelettel kapcsolatos perek legfontosabb zsinórmértéke, a bizonyítékok mérlegelésének elsődleges szempontja, amiből kiindulva lehet állást foglalni az adott ügyben feltárt bizonyítékok együttes, egybevetett mérlegelésével a gyermekek javát szolgáló rendezésben (Kúria Pfv.II.20.125/2022/5.).

[58] Az egyező objektív körülmények mellett döntő jelentőségű annak megítélése is, hogy melyik szülő képes a gyermek érdekeinek felismerésére, annak megfelelő magatartás tanúsítására, és nem hagyható figyelmen kívül a felek egymással szembeni viselkedése sem. Az egyéb peradatok mellett ugyanis a szülők viselkedéséből vonható le a következtetés a

gyermek hosszútávú érdekének megfelelő nevelésre, a gyermek érdekében álló együttműködési készségre.

[59] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a bizonyítékokból, hogy a gyermekek a v.-i általános iskolába beilleszkedtek, egymáshoz kötődnek, szétválasztásuk nem indokolt.

[60] Értékelni kellene, hogy a felek kapcsolata miért romlott meg, mi vezette a felperest arra, hogy menekülni volt kénytelen alperesi bántalmazó környezetből, kapcsolati erőszakból, milyen más egyéb lehetőségek álltak volna rendelkezésére.

[61] Kínosan került a másodfokú bíróság annak értékelését, hogy az alperest a Tapolcai Járásbíróság bűnösnek mondta ki egyrendbeli kapcsolati erőszak büntetében, a másodfokú bíróság pedig ezen döntést „ügyészi műhiba” miatt helyezte hatályon kívül, és szüntette meg az eljárást.

[62] Ténylegesen nem adta indokát a bíróság, hogy miért két gyermeknek (M. M.-nak és B. L.-nak) az alperesnél történő elhelyezéséről döntött, ilyen tárgyú fellebbezési kérelmet az alperes nem is terjesztett elő (kérelemhez kötöttség). Egyébiránt alperes sem kívánta fellebbezésében a gyermekek egymástól való elszakítását, olyannyira nem, hogy ilyen tartalmú fellebbezési kérelemmel nem is élt.

[63] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és a felperes perkoltségben való marasztalására irányult.

[64] Álláspontja szerint a szakértő a felek szülői felügyeleti képességei körében nem állapított meg mérvadó különbséget, ugyanakkor a szülői képességet rontó tényezőként határozta meg a felperes elidegenítő szándékát.

[65] A másodfokú bíróság nem vizsgálta, miszerint a gyermekek a másodfokú ítélet meghozatalának idején már 3 éve a felperesi anyával éltek egy új lakókörnyezetben. A másodfokú bíróság azonban helyesen értékelte, hogy a felperes önkényes, erőszakos magatartásával érte el ezt az állapotot.

[66] Nem hagyható figyelmen kívül, hogy rövid ideig megjelent az alperest a gyermekek életéből teljesen kizáró attitűd, valamint az a körülmény, hogy a felperes olyan módon választotta meg saját és a gyermekek új lakóhelyét önkényesen, hogy az alperesnek esélye se legyen a gyermekek mindennapi életében nagyobb arányban való részvételre.

[67] Felperes állításával szemben 2022. augusztus 18-án a gyermek jelezte, hogy szeretne időt tölteni édesanyjával, melynek okán egyeztetett alperes a felperessel, mikor tudna érte jönni, de arról nem volt szó, hogy nem kellene visszavinnie V. M.-t az alpereshez.

[68] A szakértői véleményben is rögzített befolyásolási szándék mellett egyértelműen lehet arra következtetni, hogy 2022. október 21-én mindhárom gyermek azért nyilatkozott úgy, hogy az apával nem kívánja a kapcsolattartani, mert az anya erre befolyásolta őket.

[69] A másodfokú bíróság eleget tett a Kúria Pfv.II.20.125/2022/5. számú határozatában foglalt azon kötelezettségének, hogy a bizonyítékokat együttesen mérlegelve hozta meg a döntést.

[70] Felperes által hivatkozott alperesi bántalmazó attitűd a peres eljárásban nem nyert bizonyítást, a felek között egy komolyabb konfliktus nem igazolja, hogy a felperesnek az alperes bántalmazó magatartása miatt kellett messzire költöznie.

[71] A másodfokú bíróság megindokolta miért a kettő gyermek vonatkozásában változtatta meg az elsőfokú bíróság ítéletét, bár ezen döntéssel az alperes sem ért egyet, azt maga is jogsértőnek tartja.

[72] A kérelemhez kötöttség sérelmét az alperesi oldal nem látja megalapozottnak, a felperesnek volt azirányú fellebbezési ellenkérelme, hogy V. M.-val kapcsolatos elsőfokú döntés is kerüljön jóváhagyásra, amely az ő esetében megtörtént.

A Kúria döntése és jogi indokai

[73] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[74] A felülvizsgálat a megelőző eljáráshoz kapcsolódó rendkívüli, korlátozottan igénybevehető perorvoslat, amelynek kizárólag jogszabálysértésre hivatkozásra alapítottan van helye. A felülvizsgálati funkciója a kérelmet előterjesztő fél által állított jogsérelem elbírálása és megalapozottsága esetén annak orvoslása. A Kúria kizárólag azt bírálhatja el, hogy a felülvizsgálati kérelemben előadott okból a megjelölt jogszabályokat megsértette-e a jogerős ítélet. Ennek figyelembevételével a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, az abban konkrétan megjelölt jogszabályhelyek tekintetében volt vizsgálható a jogerős ítélet jogszabálysértő volta.

[75] A felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi elemei a megsértettként megjelölt jogszabályhely feltüntetése és a jogszabálysértés megvalósítását alátámasztó jogi érvelés [Pp. 413. § (1) bekezdés b) pont]. A megsértett jogszabályhelyet tehát pontosan meg kell jelölni és az arra vonatkozó jogi érvelésben szöveges formában is megfogalmazni a jogerős ítélet által sérelmezett és a rendkívüli perorvoslatot megalapozó fogyatékoságát (Pfv.II.21.260/2024.). Mindebből következően a felülvizsgálati kérelem azon okfejtése volt érdemben vizsgálható, amely ezen előírásoknak megfelelt.

[76] Az alperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte a kapcsolattartás körében is. Ez utóbbit illetően azonban jogsértést nem jelölt meg, azaz nem tüntette fel a megsértett jogszabályhelye. A

kapcsolattartásra vonatkozó jogerős ítéleti döntés nem volt érdemben értékelhető [Pp.413.§ (1) bekezdés].

[77] Nem alapos a szülői felügyelet gyakorlása iránti felülvizsgálati kérelem. A Kúria elfogadta a jogerős ítélet jogkövetkeztetését, a kifejtett indokolást nem ismétli meg.

[78] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránti per főszempontját az Alaptörvény 16. cikk (1) bekezdésére alapítottnak, a Ptk.-ban megjelenített alapvető gyermekei érdeket: a gyermek stabil környezetben, kiegyensúlyozott testi, szellemi, erkölcsi fejlődéshez való jogát. A családjogi jogviszonyokban általános alapelvként rögzített, hogy a kiskorú gyermek fokozottan védendő érdeke [Ptk. 4:2. § (1) bekezdés] a teljes eljárásban irányadó és bizonyítékokat a gyermek érdekében figyelemmel kell vizsgálni. Ez a szülői felügyelettel kapcsolatos perek rendezésének legfontosabb zsinórmértéke, a bizonyítékok mérlegelésének elsődleges szempontja, amiből kiindulva lehet állást foglalni az adott ügyben feltárt bizonyítékok együttes, egybevetett mérlegelésével a gyermek javát szolgáló rendezés módjában.

[79] Az ítélkezési gyakorlat a szülő nevelésének döntési szempontjait több évtizede kidolgozta és alkalmazza, az 1/2014. PJE határozat V.1.a. pontja azonban a Legfelsőbb Bíróság 17. számú irányelvét a Ptk. rendelkezései alapján nem tartotta irányadónak, az abban kifejtett általános elvi szempontok azonban a szülői felügyelet rendezésével kapcsolatos perekben is értékelhetők. Így a döntéshez változatlanul támpontot adhat többek között a szülők egyénisége, életmódja, erkölcsi tulajdonságainak vizsgálata, amelyből következtetést lehet levonni a nevelési alkalmasságra, a gyermek fejlődésének legkedvezőbb biztosítására [Ptk. 4:167. § (2) bekezdés].

[80] Az adott jogvitában nem vitatott, hogy a szülők a gyermek neveléséhez szükséges objektív körülményeket mindketten képesek biztosítani, megfelelő lakással és anyagi háttérrel rendelkeznek. A gyermekek ellátáshoz és gondozásához szükséges alapfeltételek bizonyítottak, az aggálytalan szakvélemény megállapítása szerint pedig a felek nevelési képessége lényegében azonos, az átlagos színvonal alsó határára tehető.

[81] A Kúria több egyedi ügyben hozott határozatában kifejtette, hogy egyező objektív körülmények mellett döntő jelentőségű annak megítélése, hogy melyik szülő képes a gyermek érdekeinek a felismerésére, az annak megfelelő magatartás tanúsítására, és nem hagyható figyelmen kívül a felek egymással szembeni viselkedése. A szülők közötti vita esetén az azonos objektív körülményeket biztosító és szubjektív nevelési képességű szülők magatartásának, együttműködési készségének a peradatok mérlegelésénél kiemelt jelentősége van (Kúria Pfv.II.20.303/2021.; Pfv.II.21.132/2020.).

[82] A felperes felülvizsgálati kérelmében a másodfokú bíróságnak a bizonyítékot mérlegelő tevékenységét sérelmezte állítva, hogy megsértette a Pp-nek a tényállás megállapítására és a bizonyítékok értékelésére vonatkozó 279. § (1) bekezdését.

[83] A Pp. 406. § (1) bekezdés szerint a jogerős ítélet felülvizsgálata csak jogszabálysértésre hivatkozással kérhető. Ilyennek minősül a megalapozatlan ítélet

meghozatala is. Megalapozatlanságról azonban csak akkor lehet szó, ha a tényállás felderítetlen maradt, a megállapított tényállás iratellenes, okszerűtlen és logikai ellentmondásokat tartalmaz. A mérlegelési szabadság a felülvizsgálati eljárásban korlátozott. A Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésére csak kivételesen és abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért jogerős határozat iratellenes, kirívóan okszerűtlen, logikátlan, illetve ellentmondásos megállapításokat tartalmaz. A Kúria egységes gyakorlata szerint önmagában nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. Kizárólag az minősíthető kirívóan okszerűtlen mérlegelésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (Pfv.I.20.664/2024.).

[84] A Ptk. 4:167. § (2) bekezdése értelmében a bíróság a szülői felügyelet gyakorlására vonatkozó döntése során azt mérlegeli, hogy a gyermek testi, szellemi és erkölcsi fejlődése miként biztosítható a legkedvezőbben. A bíróság a szülők közötti megállapodás hiányában széleskörű bizonyítási eljárás lefolytatását követően tudja megítélni, hogy melyik szülő biztosíthatja kedvezőbben a gyermek testi, szellemi és erkölcsi fejlődését, figyelemmel arra, hogy az esetek többségében a gyermek felügyeletére egyaránt alkalmas szülők között kell választani. Ez a perbeli esetben is így történt, amit helyesen rögzített a másodfokú bíróság.

[85] Alaptalanul állította a felperes, hogy az alperes a gyermeknevelésből a házasság fennállása alatt nem vette ki megfelelően a részét, saját előadása szerint is napi 16-18 órát dolgozott. Azt azonban a felperes sem vitatta, hogy a házasság fennállása alatt több iskolai jellegű képzésben vett részt, amely időtartamában a gyermekfelügyelet az apára hárult.

[86] A fizikai erőszak semmilyen formájában nem fogadható el, és a felperes alappal hivatkozik az alperes erőszakos magatartása értékelésének hiányára, ami a nevelési képességet és készséget csökkentő tényező. Peradat, hogy a felek között 2022. március 20-án dulakodás alakult ki és az alperes tettelesen bántalmazta a felperest, ezt a terhére kell értékelni. A másodfokú büntetőbíróság eljárást megszüntető végzése magát a bántalmazást nem teszi meg nem történné, a családon belüli erőszak megvalósult és az alperes terhére értékelendő.

[87] Helyesen indult ki tehát az elsőfokú bíróság abból, hogy a felperes elköltözését ilyen előzményekkel együtt kell értékelni.

[88] A felperes elköltözése a tettelességet követően történt, segítségért fordult különböző intézményekhez, ez eredményre nem vezetett. A rövid időn belüli, a két gyermekkel való elköltözése tehát a terhére a jogerős ítéleti megállapítással szemben kisebb súllyal értékelendő. Ezzel szemben a terhére értékelendő az, hogy a harmadik gyermeket már úgy vette magához, hogy előtte az alperessel megállapodást írt alá, azaz teljességgel figyelmen kívül hagyta a megegyezésüket, és levonható az a következtetés is, hogy szándékában sem állt azt betartani. Ez pedig a nevelési képességet és készséget csökkentő tényező.

[89] A felperes terhére értékelendő az is, hogy az alperes részére egy időszakban egyáltalán nem, majd korlátozottan tette lehetővé a találkozást, okszerű indok nélkül korábbi lakóhelyüktől távol költözött.

[90] Az egyik szülő ellennevelése a gyermek érdekét (a másik szülővel fennálló szülő-gyermek kapcsolatot) súlyosan sértő magatartás. Az aggálytalan szakvélemény szerint mindkét szülő tanúsított ilyen magatartást, de a felperes oldalán hangsúlyozottan volt kimutatható. A szülők együttműködése a gyermek fejlődésében kiemelt fontosságú: alapvető érdeke, hogy szülei az érdekében képesek legyenek a kooperációra és a kommunikációra, a különélő szülőjével szeretetteljes érzelmi viszonya fennmaradjon. Helytállóan vette figyelembe a szakvélemény megállapításait a jogerős ítélet a felperes terhén: a gyermek hosszú távú érdekével ellentétes a gondozó szülő kisajátító és alapos ok nélkül a másik szülőtől elzáró magatartása.

[91] A felek egybehangzó nyilatkozata szerint a gyermekek nem ítélőkésesek, jogszabálysértés nélkül határozott, amikor a saját nevelésükre vonatkozó elképzelésüket a felperes javára nem perdöntő jelentőséggel értékelte.

[92] A jelen ügyben a V. M. szülői felügyeletére vonatkozó jogerős ítéleti döntés a felülvizsgálatnak nem volt a tárgya, ezért a Kúria csak azt a szempontot vizsgálhatta, hogy a másik két gyermek esetén jogszabálysértő-e az ítélet.

[93] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint csak kivételesen indokolt esetben lehet a testvéreket szétválasztani. A felülvizsgálati kérelemmel ellentétben a másodfokú bíróság kellően megindokolta a speciális tényállásra tekintettel a kivételes eset fennállását, amikor V. M. egészségügyi problémájával hozta összefüggésbe döntését. Az egészséges gyermekek mellett ugyanis egy, az átlagosnál fokozottabb törődést igénylő gyermek érdeke eltérhet, a bíróságnak kiemelten figyelemmel kell lennie az ő sajátos helyzetére. A perben nem vitatott, hogy a harmadik gyermek a jelenlegi környezetében fejlődik, ez pedig felülír(hat)ja a testvérek közötti kapcsolatot. A perben arra sincs konkrét adat, hogy a gyermek között az átlagot meghaladó testvéri kötődés lenne, ennek ellenkezőjét a felperes csak állította, de nem bizonyította és a szakvélemény sem tartalmaz erre utalást.

[94] Fentiek tükrében a másodfokú bíróság eljárásjogi jogszabálysértés nélkül mérlegelte a peradatokat, a kirívóan okszerűtlen, iratellenes, logikailag hibás bizonyítékértékelés nem állapítható meg.

[95] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részében nem érintette, egyebekben hatályában fenntartotta a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján, mivel az abban foglaltak alapján jogszabálysértés megállapítására nem adtak lehetőséget.

[96] A pereszes felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése szerint az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

[97] A pereszes felperes illetékfizetési kötelezettsége az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. (Itv.). 50. §-án alapul. A Kúria tájékoztatja a felperest, hogy az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárás illetékét a Nemzeti Adó és Vámhivatal 10032000-

01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kell megfizetni. A megfizetés során közleményként fel kell tüntetni a Kúria megnevezését, e határozat számát és a fizetésre kötelezett, azaz a felperes adóazonosító számát.

[98] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése szerint.

[99] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak.

A döntés elvi tartalma

A szülői felügyeleti jog megállapításakor az egyező objektív körülmények mellett döntő jelentőségű annak megítélése, hogy melyik szülő képes a gyermek érdekeinek felismerésére és annak megfelelő magatartás tanúsítására. Ennek során nem hagyható figyelmen kívül a felek egymással szembeni viselkedése, az ellennevelő magatartás tanúsítása.

Záró rész

Budapest, 2025. június 10.

dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k. bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró, dr. Osztovits András s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő